

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAROVEI—3
Lângă Palatul just. și
TELEFON No. 748

S U M A R :

O ochire retrospectivă asupra stărei economice în România, de d-l N. C. Schina.

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de apel Galați și Trib. Covurlui, secția I: Nicolae Arghirescu cu Oșișerul Stărei civile Galați. cu o Observație;

Tribunalul Comercial Ilfov: H. Duhauer cu Firma Au bon Gout;

Consiliul de disciplină a corpului de acocați Prahova: G. C. Nasopol cere înscrierea ca avocat cu o Observație.

O ochire retrospectivă asupra stărei economice în România

După cum glăsuește biblia, când Dumnezeu a creat bărbatul și femeea, 'i-a așezat într'un loc de fericire și le-a îngăduit a se hrăni cu toate fructele ce creștea spontaneu și fără cultură în paradisul pământesc; unul singur le era oprit pentru-că ast-fel a chibzuit bunul Dumnezeu. Cunoaștem cele întâmplare; dar aceea ce nu știm este că această parabolă coprinde un mare adevăr care, prin comparațiune, reprezintă, în două cuvinte, istoria României, căreia Dumnezeu pare a 'i fi lăsat totul pentru a fi fericită afară numai de acel fruct pe care, în înțelepciunea sa, 'i-a socotit dăunător intereselor noastre și acela este: **politica.**

Nu putem contesta utilitatea studiilor logice, și influența netăgăduită pe care ele o exercită asupra progreselor inteligenței. Fără îndoială, rațiunea a precedat principiilor Logice, de oare-ce judecam cu mult înainte de a cunoaște aceea ce filosofi au scris asupra raționamentului; de asemenea poezia a precedat Poetica, după cum elocința artei retorilor. De aci nu înseamnă și nu trebuie să conchidem că darurile naturale nu trebuiesc cultivate și că usagiul ce 'l facem de aceste daruri nu trebuie reglementat?

Rolul logicianului este de a observa cum procedează spiritul omenesc când gândește bine, și cum procedează el când se înșală; el stabilește regulile după această dublă observațiune și ex-

periență și ne arată mijloacele de a perfecționa pe cele bune și a înlătura pe cele rele. Dacă printr'o aplicațiune stăruitoare a regulilor ce stabilește Logica, ajungem a avea o judecată dreaptă, cine ore poate tăgădui consecințele fericite ce pot decurge de aci pentru perfecționarea aparatului nostru intelectual? Ideile devin mai clare, raționamentul mai strâns, definițiunile mai exacte, limbajul mai precis; devenim mai tari contra erorii și avem mai multă subtilitate pentru a evita sophismul.

Considerând dar Logica în strânsă legătură cu cele-alte științe ajungem a zice că, metoda unei științe nu rezultă numai din natura adevărurilor de descoperit, ea depinde încă de legea raționamentului de ale căreia principii nu trebuie să ne îndepărtăm. Trebuie dar să considerăm Logica ca fiind în strânsă legătură cu toate ramurile conștiințelor omenești, iar nu ca o știință abstractă și fără influență asupra progresului. Cu cât se dezvoltă principiile Logice cu atâta metodele științei câștigă în exactitudine. Dezvoltând dar facultățile spiritului nostru și anume: sensibilitatea sa facultatea de a simți; bunul simț pentru a pricepe; voința sa puterea de a lucra, ajungem să simțim necesitatea unor oare-care modificări în sistemul nostru de organizațiune socială și să procedăm, prin ajutorul voinței, la realizarea scopului bine-făcător pe care suntem datorii să 'l urmărim. Prin inteligență suntem dar chemați a înțelege aceea ce este util, și prin activitate a merge înainte.

Dacă examinăm istoria civilizațiunii moderne, constatăm că, interesele materiale au jucat și joacă un rol de căpetenie și că mai toată activitatea omenească este îndreptată în această direcțiune. Știm cu toții că în zilele noastre lupta pentru existență devine din ce în ce mai grea, că pasiunile omenești se dăslântuesc cu multă furie; și socotesc că este de datoria aceloră cari, prin delegațiune, conduc destinele unei țări, să caute să potolească spiritele, să îndrepte răul, făcând să se înțeleagă că prin conștiința datoriei, numai, putem ajunge a nu cere mai mult de cât aceea ce

meritele și calitățile fie-căruia pot produce. Vom vedea atunci societatea îndrumându-se către acel ideal care consistă în a nu cere cui-va mai mult de cât poate da, și a nu-l recompensa de cât în măsură și în proporțiune cu aceea ce valorează.

Stabilind dar aceste principii, să trecem în revistă starea trecută și actuală, pentru a semnală greșelile sau viciile și să arătăm ce măsuri trebuie luate pentru a ajunge la o ameliorațiune pe care o socotesc posibilă.

O țară, ori care ar fi condițiunile în care se găsește, trebuie să lase ca fie care individualitate să desvolte într'insa calitățile către care se simte mai bine atrasă, și având conștiința de forțele sale trebuie, dânsa chiar, să 'și desvolte aptitudinile ce-i sunt conferite, printr'un concurs de împrejurări, într'o ordine logică și naturală. Bogatul sol și sub-sol al României constituie un capital considerabil, pe care trebuie să-l facă să prospere întrebuintând, în acest scop, toate sistemele de perfecționare pe care știința 'i-le pune la îndemână.

Nu există aproape nici o țară pe lume unde solul să fie atât de fertil ca la noi, nu cunosc cel puțin un altul care să conțină un metru de teren vegetal. În mai toate cele-l'alte părți trebuie să depoziteze anuale a le Nilului, sau îngrășemintele naturale sau chimice care absorb cel puțin trei-zeci la sută din venit pentru a face ca solul să poată produce bogate secerișuri, calitățile cele mai bune de grâu, fânețe de prima calitate care, la noi, le obținem numai grație calității și fertilității solului fără ca, cu sacrificii materiale însemnate, să înlocuim aceea ce în alte țări mâna omului a fost silită să facă. Față de toate aceste avantaje, pe care pământul nostru fertil ni le pune la dispozițiune, extragem noi oare dintr'însul aceea ce Providența ne-a pus la îndemână cu o așa de mare prodigalitate? Altă dată, pășunile noastre erau atât de frumoase în cât din toate părțile Europei veneau amatori să cumpere la noi cai și alte animale, adevărate surse de bogăție, pe care știam să le desvoltăm cu o metodă care ne este cu totul străină astăzi. «Conflictul vama ce s'a ivit între Austro-Ungaria și Serbia, zice un organ autorizat al Presii noastre, pune iarăși la ordinea zilei chestiunea exportului viteilor. Cine n'a auzit pe agricultori vorbind de timpurile acelea în cari românul pleca cu boii sau porcii săi în Ungaria sau Austria și se întorcea cu chimicul plin de bani! Deplasarea luptelor politice cari au devenit tot mai mult lupte economice,—a făcut ca Austro-Ungaria să închidă în mod brusc frontariile sale vitelor din România. Efectul a fost că avutul nostru național și activitatea noastră națională au fost sărăcite de o întreagă ramură bogată și mănoasă. Ne mai putând exporta vitele,

creșterea lor a fost neglijată,—o întreagă categorie de oameni au sărăcit, iar agricultura noastră a renunțat la una din cele mai bănoase activități». O lucrare a biuroului statistic, alipit pe lângă direcțiunea vămilor, presintă un deosebit interes de actualitate. Reproducem și noi dupe menționatul ziar, următorul pasagiu: «Până la 1882, exportul de vite forma una din principalele ramuri de bogăție ale României; valoarea lor varia între 10 și 20 milioane lei pe an, afară de anul 1877 când s'a ridicat la peste 26 milioane, în care sumă intră și exportul excepțional al vitelor trecute în Bulgaria pentru trebuințele armatei rusești. După această dată, exportul a scăzut între 2 și 4 jumătate milioane, afară de șapte ani din toată perioada de 23 ani (1883—1904) când a întrecut 4 jumătate milioane, fără însă a trece de 9 milioane».

«În August 1895 s'a prohibit importul porcilor în Ungaria și la Decembrie 1898 în Austria. Prin aceasta s'a nimicit exportul nostru de porci, căci el se făcea aproape exclusiv în Austro-Ungaria.... Astfel, de unde acest export s'a cifrat în 1877 la aproape 10 milioane lei, a scăzut în 1904 la mai puțin de 2000 două mii lei».

În afară de acestea, grâul nostru era și pe acele timpuri foarte căutat; vinurile, cari nu erau inferioare celor mai bune producțiuni din Franța, aveau, ca și vitele noastre, debușuri sigure. Deși, în această privință, trebuie să recunoaștem că România ocupă astăzi o situațiune importantă printre țările producătoare de vin, aceasta nu se datorește, spre laudă proprietarilor noștri, de cât inițiativei lor. Pentru a învedera această afirmațiune voi da date statistice în această privință. Recolta de vin a țării noastre s'a ridicat anul acesta la aproximativ 2000000 hect., ceea ce face că România ține al zecelea rang cu privire la producțiunea mondială. În primul rang, și cu mult înainte de cele-l'alte țări, vine Franța cu 64000000 hect.; Italia cu 32440000 hect.; Spania cu 16200000 hect.; Austria cu 4200000 hect.; Portugalia cu 4100000 hect.; Germania cu 3100000 hect.; Ungaria cu 3095000 hect.; Rusia cu 2900000 hect.; Chili cu 2800000 hect.; România cu 2000000 hect.; Turcia și Cypru cu 1900000 hect.; Bulgaria cu 1200000 hect.; Grecia și insulele sale cu 1100000 hectolitrii.

Elveția care posedă destul de bune vinuri, nu produce de cât 840000 hect. și în fine vecina noastră Serbia numai 300000 hect. România ține, dupe cum se vede, un loc destul de însemnat și sperăm că va continua pe această cale. Producțiunea sa, care scăzuse foarte mult din cauza filoxerei, a început a se ridica și va lua o extensiune din ce în ce mai mare îndată ce viile no-

stre vor fi complet replantate și înmulțite. Frumosul exemplu al proprietarilor de vii dorim să servească tuturor, de oare-ce toți trebuiesc să înțeleagă că avuția cea mai mare a țării noastre nu depinde de cât de solul său.

Legumele erau mult mai puțin scumpe și permiteau clasei de jos să trăiască mult mai bine și mult mai efin. Peștele fluviilor, gârlelor și lacurilor noastre era atâta de abundent în cât devenea accesibil pungilor celor mai modeste, iar nu ca astăzi, când fiind foarte scump, nu poate fi pus la îndemână de cât claselor bogate.

Mulțumiți de toate acestea și de solul nostru, de solul nostru atât de fertil, trăiam toți în abundență și foarte invidiați de toți vecinii noștri. Totul mergea spre binele tuturor până când gelosia se amestecă și, pentru a asigura mai bine perturbațiunea în armonia plăcută în care trăiam, șarpele politiceii a venit să ne amăgească cu propunerile sale încântătoare și să ne zică: «Atâta timp cât nu veți cunoaște, zicea satana politică, bine-facerile politiceii, nu veți ști de ce viață trăesc adevăratele națiuni civilizate». Dar noi, Românii, cu bunul simț care ne caracteriză, răspundeam că, cu un ast-fel de regim, nou pentru noi, vom vedea mărindu-se impositele în ast-fel de grad în cât, fără întârziere, vom fi cu totul copleșiți. La aceasta, satana politică răspundea: «Veți fi și trăi ca niște zei, jumătate din populațiunea țarei Românești va trăi pe spinarea celei-l'alte jumătăți și orî de câte orî veți fi lipsiți de cele trebuitoare veți avea, ca și în timpul Romei, «panes et circenses»; mai mult încă, veți avea teoreticiani cari vor veni să vă susțină și să zică în numele vostru, și în Camera deputaților chiar, că toți aceia cari nu au pământ vor trebui să aibă în viitor, căci au dreptul să râvnească la așa ceva. Va fi, pentru voi, vârsta de aur; de oare-ce, cu regimul constituțional și reprezentativ, Statul este totul și datorește totul tuturor». — Munteanul, Olteanul și Moldoveanul au lăsat să fie ademeniți, naivi, și aceea ce satana politică le-a spus 'i a induplecat cu totul.

Regimul reprezentativ (intemeiat pe votul restrâns, o minciună convențională) fu întocmit și droaia de politicieni deveniră stăpâni pe situațiune!?!—Să nu ne mirăm dar că creșterea vitelor a încetat, că fruntariile ne-au fost închise și că cerealele au ajuns a se vinde cu prețuri derisorii atrăgând o așa mare descărăjare în cât, în multe părți, mai ales în Moldova, pământul nu produce aproape nimic față de aceea ce ar putea să dea. Grație monopolului, viața zilnică a devenit atât de scumpă în cât ne întrebăm: dacă nu ar fi mai bine să se decreteze în mod ostensibil socialismul de Stat? Ar fi mai lămurit și mai puțin ipocrit; căci, cu acei 60% pe care Statul

ni-i ia, restul de 40 este prea puțin pentru a trăi și prea mult pentru a nu muri de foame. Astfel dar, trăind, noi Românii, într'un paradis pământesc am fost vânați de șarpele politiceii, și în loc de a ne bucura de toate binefacerile unei țări bogate, gemem și suferim din cauza propriilor noastre greșeli. Eram altă dată dispuși să învățăm, vroiam să învățăm, tindeam a deveni adevărați zei și, din nenorocire, nu știm astăzi nimic, nu cunoaștem nimic și nu suntem în stare să exploatăm acest sol admirabil care ar putea și ar trebui să ne procure bunul trai, mai mult de cât atâta, o bogăție strălucitoare, dacă am vroi și înțelege să cultivăm în mod inteligent suprafața solului și să exploatăm în mod științific sub-solul. La toate aceste viciuri de care suferă întreaga noastră organizațiune socială, se adaogă, încă, starea țării care este și trăește în cea mai neagră miserie. Țăranul este un instrument indispensabil și, în mod inteligent folosindu-se de brațele sale, proprietarul ar putea să 'i asigure, pe de o parte, bunul său trai, iar pe de alta, să realizeze la rândul său, beneficii însemnate și de care astăzi nu înțelege a trage profit. Atrăși și influențați de curentele politicianismului ce se practică, și acesta în dauna politiceii noastre economice, toate sforțările, toate aptitudinile, toate aspirațiunile sunt înăbușite, mii de cetățeni au fost distrași de la ocupațiunile lor naturale, pentru a face dintr'înșii funcționari cari, dacă ar fi fost lăsați în elementul lor natural, ar fi putut face ca țara să meargă cu pași repezi către calea progresului, deci, a bunului trai.

Totul este de refăcut, dacă vroim să ne îndreptăm către o eră de prosperitate. Trebuie să ne pătrundem, mai întâiu, pentru a ajunge la realizarea acestei dorințe laudabile, de acest adevăr că munca singură asigură libertatea și că cele mai frumoase discursuri nu vor valora nici odată a suta parte a unei munci înțelept, priceput și chibzuit urmărită. Baza este dar greșită și pentru acesta, ținând seamă de situațiunea țării, care este agricolă, trebuie să începem opera de reformare. Istoria ne învață că o țară, ca și individul, de altmintrelea, are și trebuie să aibă aptitudinî speciale, particulare, aproape exclusive. Orî, aceste aptitudinî rezultă din configurațiunea și calitatea pământului, climat, moravuri, necesități ale locuitorilor și din diferite alte cauze imprimând un caracter special acestor aptitudinî înăscute.

De aci rezultă că o țară se găsește într'o situațiune și în condițiuni mai avantajoase, mai speciale de cât o altă țară. Ast-fel, România este favorisată, grație situațiunii sale excepționale, pentru a desvolta agricultura; Belgia a desvoltat

industria, etc. A vroi să modifici acest curent natural este a lucra în contra intereselor capitale ale acelei țări, este a nu avea cea mai elementară noțiune de aceea ce va să zică a administra o țară, pentru care diriguitorii, în principiu, trebuie să pună toată grija, toată atențiunea și toată inteligența cu care sunt înzestrați în urmărirea scopului patriotic ce sunt datorii a realiza.

S'a ridicat, și aceasta în mod greșit, după părerea mea, chestiunea industrială. Cum, se zicea acum cât-va timp în Parlamentul nostru, să ne lăsăm oare a fi întrecuți pe acest tărâm de vecinii noștri cari, grație industriei, se bucură de o situațiune din cele mai frumoase! Fără a intra în amănuntele acestei chestiuni voi semnala două din principalele inconveniente, pentru a dovedi că industria este încă pentru mult timp factice, nefiind nici pregătiți pentru această nouă ramură de activitate; nici în stare de a o conduce, în mod sigur, de oare-ce capitalurile ne lipsesc. Industria va veni, și nu va veni de cât în ziua în care legile nu se vor mai schimba, când încercările (les tatonnements) vor fi înlocuite prin soluțiuni și sisteme positive, când ideea respectului dreptului, în sensul cel mai larg al cuvântului, va fi cu totul înrădăcinată în spiritul nostru.

Prin urmare, și înainte de toate, singura preocupare a guvernanților noștri trebuie să tindă în a ajuta și încuraja dezvoltarea exploatațiunii sistematice a bogățiilor naturale ale solului și subsolului românesc, care sunt atâta de abondente în cât vor mai trece multe generațiuni și totuși ele nu vor ajunge a se sfârși. Dorim, într'un cuvânt, ca bunurile țării să fie exploatare și aceasta în folosul intereselor generale. Sarcina noastră de astă-zî este mai mult de organizațiune de cât de luptă. Organizațiunea unei democrații nu va eși nici dintr'o dictatură, fie ea a unui singur om sau a unei colectivități, unui parlament, unui șef sau unui partid; dar din evoluțiunea spontană a grupărilor sociale care au dobândit plenitudinea autonomiei lor.

Un economist însemnat, Paul Boncour, zice: «Une unité nationale vivante et réelle ne peut exister maintenant que si elle exprime la riche diversité des besoins, des intérêts, des formes de propriété, des modes d'exploitation, des idées, des sentiments qui se partagent la société moderne. Pour cela il faut que chaque groupement naturel, historique ou contractuel puisse faire respecter ses libertés collectives et que l'individu dans le groupe et le groupe dans l'Etat n'abdiquent de leur autonomie que ce qu'ils en jugent nécessaire à la défense des intérêts comuns».

Stabilind responderile, trebuie să recunoaștem că o bună parte de vină cade asupra multora din

proprietarii noștri cari, în loc de a exploata proprietățile lor, le-au lăsat pe mâini streine. Intendentul și arendașii s'au îmbogățit și proprietarul ruinat a fost redus, din cauza prodigalității sale, să ceară un post guvernamental. Și cu toate acestea politica nu l'a condus de cât la desilusiuni; posturile administrative permițându'i abia să vegeteze. Dacă marii sau micii proprietari ar fi adevărați patrioți, dacă ar lăsa politica, ar vedea în administrațiunea domeniilor Coroanei, un exemplu care se impune, de oare-ce coprinde în sine toate elementele de care are necesitate țara: sol admirabil, rațional și științific cultivat, o liniște profundă, belșug și sănătate, o direcțiune patriarhală, venituri sigure și abondente. Cui se datoresc oare toate acestea, la atâtea și atâtea variate domenii? Inaltei și chibzuitei înțelepciuni a unui singur om ale cărui pilde, pornite dintr'un sentiment de mare patriotism, instruesc mai bine de cât toate discursurile politicianilor noștri. Nimic nu se perde în aceste domenii. Totul este întrebunțat nu numai pentru a ridica producțiunea, dar și pentru a procura populațiunii rurale toate beneficiile științei economice și agronomice și a'i prepara o educațiune cu totul patriotică. Cele mai frumoase discursuri nu vor valora nici-o dată pagina frumoasă din istoria creării și administrațiunii domeniilor regale; și fără ca cine-va să aibă nevoie a întreprinde studii îndelungate și voiagiuri costisitoare poate învăța, imitând exemplele administrațiunii domeniilor regale, cum se poate ajunge a se ridica nivelul moral și, prin propriile sale mijloace, nivelul material al clasei țărănești. Solul nu este usat, sângele românesc nu este încă viciat, astfel încât nimic serios nu se poate opune realizării acestui indoit scop. Aceea ce părinții noștri puteau face altă dată putem ca să facem mai bine astăzi, grație ajutorului științei pusă la serviciul agriculturii; căci viitorul țării, ori-ce s'ar zice și ori-ce s'ar face, nu consistă de cât în agricultură, nu extensivă nici intensivă, dar înțelept condusă după exemplele domeniilor regale. Pentru a ajunge la acest rezultat ce este oare de făcut? Trebuie, și aceasta ca o condițiune absolut necesară, să ridicăm nivelul moral al clasei țărănești; aceasta este datoria noastră patriotică dacă vroim să evităm țării noastre cele mai rele calamități. Miseria țaranului poate conduce la multe, un an de criză agricolă, de natura celui precedent, poate face a izbucni revolta generală și istoria va avea atunci a înregistra una din cele mai triste pagini ale vieții sale. Nivelul intelectual se va ridica de la sine, și fără sfortări sau sacrificii, în ziua în care vom scăpa această nenorocită clasă de cele două mari vicii de care este atinsă: Concubinagiul și beția. Ziua

in care preotul va da exemplul tuturor virtuților; ziua in care cârciumarul va fi considerat ca cel mai mare inamic al satului; ziua in care legi restrictive vor impiedica acest otrăvitor a strica cel mai curat sânge românesc; ziua in care proprietarii și intendenții vor fi adevărați părinți pentru țărani, va fi pentru densii ziua fericirii de care ne vorbește Proclamațiunea din 14 August 1864 și care se adresează sătenilor clăcași cu următoarele cuvinte:

«Indelungata voastră așteptare, marea fagăduință dată vouă de Inaltele Puteri ale Europei prin art. 46 al Convențiunei, interesul Patriei, asigurarea proprietății fonciare și dorința mea cea mai vie s'a indeplinit.

«Claca (boierescul) este desființată pentru d'a pururea, și de astăzi sunteți proprietari pe locurile supuse stăpânirii voastre, in întinderea hotărâtă prin legile in ființă.

«*Mergeți dar, mai înainte de toate, la poalele altarului și cu genuchile plecate, mulțumiți A-Tot-Puternicului Dumnezeu, pentru că, prin ajutorul său, in sfârșit ați ajuns a vedea această zi frumoasă pentru voi, scumpă inimii mele și mare pentru viitorul României.*

«Claca și toate cele-l'alte legături silite între voi și între stăpânii voștri de moșii, sunt desființate, prin plata unei drepte despăgubiri».

«De acum înainte, voi nu veți mai fi cu densii in alte legături de cât acele ce vor isvori din interesul și buna primire a unora și altora. Aceste legături însă, vor fi pururea neapărate pentru ambele părți. Faceți dar ca, ele să fie întemeiate pe iubire și incredere. Mulți și foarte mulți din proprietari au dorit îmbunătățirea soartei voastre. Mulți din ei au lucrat cu toată inima ca să ajungeți la această frumoasă zi, pe care voi astăzi o serbați. Uitați dar zilele grele prin care ați trecut; uitați toată ura și toată vrajba; fiți surzi la glasul acelora cari vă vor întărâta in contra stăpânilor de moșii, și in legăturile de bună voe ce veți avea de aci încolo cu proprietarii, nu vedeți in ei de cât pe vechii voștri sprijinitori și pe viitorii voștri amici și buni vecini. Au nu sunteți toți fii ai aceleiași țări? Au pământul României nu este muma care vă hrănește pe toți?».

Fericirea, țărani nu au găsit-o cu incepere de la 14 August 1864, când ilustrul bărbat de Stat, Cogalniceanu, le-o amintea in termeni atât de mișcători atâta de patriotici, și după patru zeci și doi de ani de tristă și indelungată experiență nu o găsim de cât pe moșile administrațiunei Domeniilor coroanei și aceasta datorită unui singur om. Urmeze dar proprietarii noștri exemplele sale mărețe, facă ei aceea ce acel om a făcut și, printr'o generoasă inițiativă, se readucă bunul

traî acolo unde domnește ignoranța și miseria.

Fară indoială, viața petrecută la țară nu are nimic încântător dacă privim acele case ale proprietăților cari nu sunt de cât locuințe vremelnice, iar nu clădiri trainice și sanătoase permițând a le locui mai mult timp. Să ia dar bunul obicei, aceea cari au fericirea să fie stăpâni de moșii, ca in loc de a petrece timpul lor in streinătate să trăească in mijlocul acelei populațiuni rurale unde sunt atâtea și atâtea de făcut, unde, dacă ar vroi să se consacreze muncii, vor ajunge să extragă bogății insemnate pe cari, in present, le privesc inconștient și cu indiferență. Ziua in care se va înțelege aceasta va fi pentru România inceputul unei ere de fericire de care toți vor avea să se mândrească. Țăranul ajutat și instruit sub ochii și influența proprietarului nu va mai lăncezi in ignoranță, lenevie și beție, va deveni muncitor și un muncitor câștigând in mod larg viața sa aducând belșugul in mijlocul unei familie unită și fericită; iar proprietarul blagoslovit de toată populațiunea care'l inconjoară va vedea inzecindu-se veniturile proprietății sale, permițându'i a lăsa descendenților săi o avere însemnată și un nume onorabil. Aceasta va fi fericirea perfectă, de oarece este fericirea morală și materială. Pentru a termina, îndrănesc a face această afirmare, că îndreptând toate puterile noastre către acest scop patriotic, nu vom face de cât să plătim o datorie de onoare; căci, România, țară, cu totul agricolă, *nu subsistă de cât prin munca țăranului*; prin urmare, și înainte de toate in această direcțiune trebuie să ne îndreptăm activitatea pentru a aduce progresul moral, intelectual și material.

N. C. Schina

Președinte la Tribunalul Iași

JURISPRUDENȚĂ

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secțiua I
Audiența de la 16 Decembrie 1905

Președenția D-lui P. IONESCU, Prim-președinte
Deciziunea civilă No. 205

Nicolae G. Arghirescu cu Oficerul Stărei Civile

Actele stărei civile.—Deces.—Netrecerea lui in registrul stărei civile in termenul prescrist de lege.—Dreptul tribunalului, ca in urma unor cercetări să constate decesul și sentința sa să țină loc de act de deces.—(Art. 23 din regul. de stare civilă din 1866; art. 33 C. civil și 54 Pr. civilă).

Aplicarea art. 33 din C. civil la alte cazuri de cât acele prevădute de lege.—Text enunciativ, iar nu limitativ.

Dispozițiunile art. 23 al regulamentului de stare civilă din 1866, nu se pot aplica numai la actele de naștere, ci la ori-ce fel de act de stare civilă omis a fi trecut in registre.

Prin urmare, și actele de deces omise a se trece in registrele stărei civile sunt de resortul tribunalului a fi alcătuite după cercetare și prin hotărîre ce

servește ca act de deces; căci, textul regulamentului se referă la actele de stare civilă ce sunt mai frecvente și anume la nașteri, urmând ca prin analogie, acea dispoziție să fie aplicată și la celelalte cazuri: deces și căsătorie, întru cât prin art. 54 Pr. civilă, tribunalele au o competență generală, a tuturor cauzelor civile.

Art. 33 din codul civil nefiind limitativ, ci pur enunciativ, nu se aplică numai la casurile anume prevăzute: de inexistența sau pierderea registrelor, ci și la cazul când un act al stărei civile a fost omis de a fi trecut în registre dintr'o împrejurare de forță majoră, tribunalele având în această privință o latitudine de apreciere.

S'a prezentat apelantul Nicolae G. Arghirescu tutorele minorilor defunctului Gh. Arghirescu asistat de D-l avocat G. C. Robescu și Ministerul Public a fost reprezentat prin D-l Procuror de secție D. Istrati.

Curtea,

Având în vedere apelul introdus de către Nicolae Arghirescu, în calitate de tutore al minorilor def. Gheorghe Arghirescu, contra sentinței civile No. 143 (*) din 24 Maiu curent a secției I-a a Trib. Covurlui, prin care i s'a respins acțiunea ce a pornit spre a se constata decesul prin înecare a def. Gh. Arghirescu și înscrierea sentinței în actele stărei civile, întru cât s'a omis a se face la timp declarația acestei morți;

Considerând că tribunalul a respins acțiunea pe motiv că nici un text de lege nu prevede vre-o dispoziție care să permită celor interesați constatarea deceselor ce s'au omis a fi declarate în termenul legal de trei zile de la moarte, și că art. 23 al Regulamentului pentru serviciul actelor stărei civile din 3 Decembrie 1866 prevede numai înscrierea în zisele acte a nașterilor tardive cu îngăduirea tribunalelor și după o prealabilă cercetare;

Considerând că, dacă legiuitorul pretinde, în regulă generală, dovedirea faptelor privitoare la starea civilă numai prin extracte, conform registrelor ținute de către ofițerii stărei civile și legalizate de președintele tribunalului de prima instanță, totuși s'a ocupat și de casurile de forță majoră, cum sunt acele de neexistență ori de pierderea registrelor de stare civilă, și cu drept cuvânt a permis, în asemenea cazuri, dovedirea faptelor privitoare la starea civilă a unei persoane prin dovezi de drept comun, atât prin înscrieri și registre de ale tatălui și mamei încetați din viață, cât și prin martori (art. 33 cod civ.);

Considerând că, dacă în aceste două cazuri, legiuitorul a cedat în fața unei imposibilități materiale de fapt, prin analogie și pentru identitate de motive, trebuie să întindem regula prescrisă la casurile de forță majoră menționate, ori de câte ori vom vedea că cel interesat este în absolută neputință de a-și constata starea sa civilă, sau a persoanelor a căror stare civilă are nevoie a o stabili, și aceasta provine nu din culpa sa, ci din cauza faptului părinților, rudelor sale, ori a unui străin, sau a ofițerului stărei civile, care, din vre-o împrejurare oare care, a omis înscrierea. Și astfel, deducem, că art. 33 din C. civ., cuprinde cazuri demonstrative și nu limitative, în cât, de și n'a menționat formal și cazul omisiunii înscrierii actelor stărei civile, a înțeles totuși să lase tribunalelor latitudinea de a aplica acest articol și în alte cazuri analoge de imposibilitate pe lângă cele specificate, în care însă necesitatea admiterii aceluiași probe ar fi absolută, ca fiind singurele posibile și imaginabile. Și, de altmintearea, întru cât în sistemul organizației noastre sociale, exercițiul multor drepturi este subordonat dovedirii stărei civile a unei persoane, fie privitoare la naștere, căsătorie sau moarte, rezultă ne-

părat că acest exercițiu este suspendat dacă la timp s'a omis a se trece în registre actul civil și dacă, dovedită fiind omisiunea, legiuitorul n'ar îngădui celor interesați puțința de a stabili actul prin mijloacele de probă de drept comun, și dacă dar justiția n'ar fi în măsură de a constata prin încheierea sa: nașterea, căsătoria sau moartea, încheiere, ce să servească ulterior drept act de stare civilă. După cum pentru naștere, tot așa și pentru decesul omis de a fi trecut în registrul stărei civile, câtă decă a se permite copilului să stabilească moartea părintelui său, că să poată avea dovezi suficiente în revendicarea patrimoniului părintelui pe care tot legiuitorul cu deosebită stăruință și îngrădire, câtă a îl pune la dispozițiune;

Considerând deci, că odată admisă posibilitatea stabilirii a ori-ce soiū de act de stare civilă, omis a fi trecut în registre, nu putem zice că numai cele privitoare la naștere sunt de resortul tribunalelor a fi alcătuite după cercetare și prin hotărîre ce servește ca act de naștere, precum face prima instanță, bazată pe art. 23 al Regulamentului de stare civilă din 1866; pentru că acest text se referă la actele de stare civilă ce sunt mai frecvente și anume la nașteri, urmând deci a fi aplicată dispozițiunea prin analogie și celorlalte acte de stare civilă: căsătoria și decesul, și aceasta întru cât prin art. 54 din Pr. civ. tribunalele au o competență generală a tuturor cauzelor civile;

Considerând că, în specie, apelantele dovedește prin procesul-verbal No. 429 din 10 Maiu 1904 a căpitanului portului Galați că în acea zi pe la ora 3¹/₂ ziua Gh. Arghirescu din cot. Stoicani, com. Sivița acest județ fiind să se scalde în Dunăre, s'a înecat în zona V. Badalan și că cadavrul său nu s'a mai găsit, fapt dovedit prin depunerile martorilor ce l'au asociat până la malul fluviului, unde s'a găsit și hainele numitului;

Considerând că astfel fiind dovedit cu suficientă faptul alegat de către apelant, Curtea urmează să constate decesul și să dispue înscrierea decisiunii în registrul respectiv;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul, etc

(ss) P. Ionescu, Fr. Papp, D. G. Maxim, D. V. Buzdugan.

Observație.—Art. 23 din Regul. pentru serviciul actelor stărei civile din 3 Decembrie 1866 care nu face de cât a reproduce părerea Consiliului de stat din Franța din 12 brumariu anul XI, dispune că nașterea care n'a fost declarată în termenul de trei zile de când s'a întâmplat, conform art. 41 din codul civil, nu poate fi înscrisă de ofițerul stărei civile, de cât cu îngăduirea tribunalelor județene, dată prin hotărîre și după cercetare.

De și acest text nu vorbește de cât de actele de naștere, se admite însă, în genere, că el se aplică și actelor de deces. V. D. Alexandresco, t. I, p. 247. (ed. 1°).

Cât pentru chestiunea de a se ști dacă art. 33 este limitativ, sau numai enunciativ ori demonstrativ, ea este controversată. Curtea din Galați, prin decizia ce publicăm astăzi, admite, conform teoriei susținute de Laurent, că acest text este pur enunciativ. V. D. Alexandresco, I, p. 329. Această soluție se justifică, în specie, prin faptele care înconjoară afacerea pe care Curtea a avut a o judeca.

(N. R.)

(*) A se vedea publicat în acest număr la pag. 55

TRIBUNALUL JUDEȚULUI COVURLUI, S. I

Audiența de la 24 Maiu 1905

Președenția D-lui EUG BONACHI, Judecător de ședință
Neculai Arghirescu cu Oficerul Stărei Civile a com. Galați
Sentința No. 143

Actele stărei civile.—Neînscirerea unui caz de deces în registrele stărei civile în termenul prescris de lege.—Dacă o asemenea înscriere se poate încuviința mai târziu de către tribunal.—(Art. 23 din regul. actelor stărei civile din 1866).

Art. 23 din regulamentul pentru serviciul actelor stărei civile, din 3 Decembrie 1866, prescriind că numai nașterile, care n'au fost înscrise în termenul prescris de lege, se pot înscrie mai târziu, după îngăduirea tribunalului, dată în urma unei prealabile cercetări, fără a menționa nimic pentru decese; de aci reese că cererea ce se adresează tribunalului în acest sens este neadmisibilă.

S'a prezentat reclamantul asistat de d-l avocat N. Emanoil și Oficerul stărei civile al Primăriei comunei Galați în persoană:

Ministerul public, reprezentat prin d-l avocat I. Călcuirescu
Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Neculai Arghirescu în calitate de tutor al minorilor rămași pe urma defunctului Gh. Arghirescu în contra Oficerului stărei civile a comunei Galați;

Având în vedere că N. Arghirescu, prin acțiunea sa, cere să se constate decesul lui Gh. Arghirescu, întâmplat în ziua de 10 Maiu 1904, și să se ordone înscrierea lui în registrele de stare civilă pentru morți ale comunei Galați;

Având în vedere că art. 23 al regulamentului pentru serviciul actelor stărei civile, din 3 Decembrie 1866, prevede în mod formal, că nașterile, care n'au fost declarate în termenul prescris de lege, pot fi înscrise mai târziu, după îngăduirea Tribunalului, dată în urma unei prealabile cercetări;

Că, în ce privește decesele, nu se găsește nici o dispoziție analogă fie în regulamentul citat, fie în vre-un alt text de lege;

Că, așa fiind, cererea de față este inadmisibilă și ca atare urmează a se respinge;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(ss) E. Bonachi, D. M. Ionescu.

Grefier (s) R. Titorian

TRIBUNALUL ILFOV, Secția Comercială

Audiența de la 13 Decembrie 1905

Președenția D-lui AL. IUGA, Membru de ședință

H. Danuhauer cu Firma Au Bon Gout

Sentința No. 1265

Contract de locațiune de servicii.—Încheierea lui pe un timp nemărginit.—Dacă ori și care din părți, pot rezilia asemenea contract fără a fi ținut de daune.

Ipoteza când s'ar putea admite daune.—Dovada ce trebuie să facă cel ce pretinde asemenea daune.—(Art. 1471 C. civil).

Atunci când se încheie un contract de locațiune de servicii pe un timp nemărginit, ori și care din părți poate rezilia contractul, fără a fi ținută de daune întere, căci dânsa nu uzează de cât de un drept al său, nerespectând condițiunea ilicită; că chiar dacă s'ar admite că rezilierea unor asemenea contracte ar putea da loc la daune, totuși, asemenea pretențiuni nu se pot formula de cât atunci când s'ar dovedi că rezilierea s'a făcut în mod abuziv, fără nici un motiv legitim.

Tribunalul,

Având în vedere că, în susținerea acestor capete de cerere, reclamantul susține că, contractul intervenit între dânsul și defendor, este fără durată determinată și că, în asemenea contracte, dacă se ține seamă de consimțământul tacit al părților, de felul întreprinderii și al serviciilor amplotiatului, resilierea fără motiv legal dă loc la daune întere;

Având în vedere că reclamantul nu dovedește cu nimic că contractul a fost fără durată determinată, iar din interogatoriul pus lui H. Danuhauer rezultă, din potrivă, că reclamantul a fost angajat cu luna și cu salar fics de 700 lei; că dar, din acest punct de vedere, și aceste capete de cerere se găsesc nedovedit;

Având în vedere că, în afară de aceasta, chiar în ipoteza când s'ar admite ca dovedit că contractul a fost fără limită de durată, art. 1471 C. civ. oprește încheierea contractelor de locațiune, pe un timp nemărginit, astfel că părțile nu sunt obligate a respecta, asemenea contracte ca unele ce aduce o atingere a libertății, și cari, prin urmare, fiind basate pe o cauză ilicită, nu pot avea nici un efect (art. 966 C. civ.);

Având în vedere că atunci când s'a încheiat un contract de locațiune de servicii pe un timp nemărginit, ori și care din părți poate rezilia contractul, fără a fi ținută de daune întere, căci, dânsa nu uzează de cât de un drept al său, nerespectând condițiunea ilicită;

Că, dar, și din acest punct de vedere cererea de daune întere este neadmisibilă;

Având în vedere că dacă s'ar admite chiar că rezilierea unor asemenea contracte ar putea da loc la daune întere, totuși, asemenea pretenții nu se pot formula de cât atunci, când s'ar dovedi că rezilierea s'a făcut în mod abuziv, fără nici un motiv legitim;

Având în vedere că reclamantul nu face cu nimic această dovadă, iar din interogatoriul pus defendorilor, rezultă că rezilierea s'a făcut pentru neglijență în serviciu și necuvință față de Directorul magazinului «Au bon Gout»;

Având în vedere că astfel fiind, acțiunea urmează să fie respinsă ca nedovedită;

Pentru aceste motive, respinge ca nefondată acțiunea
(ss) Al. Iuga, G. Duca.

Grefier, (s) Ștefan Ionescu.

CONSILIUL DE DISCIPLINA

al

Corpului Advocaților din jud. Prahova

11 Ianuarie 1906

Decisiunea No. 4

Advocat.—Comerciant.—Incompatibilitate.—L p. organizarea corpului de avocați din 1864.—(Art. 18 și 73 l. org. jud. din 1890.—Art. 85 Pr. civ.).

Advocații putând, potrivit organizării noastre judecătorești, participa la darea sentințelor judecătorești fie ca procurori, fie ca judecători, de aci rezultă că există incompatibilitate între profesia de comerciant și cea de avocat, după cum există incompatibilitate între profesia de comerciant și funcțiunea de magistrat.

O persoană care exercită profesiunea de comerciant nu poate deci fi înscrisă în corpul avocaților.

Noi membrii Consiliului de disciplină al corpului avocaților din jud. Prahova, fiind convocați astăzi 11 Ianuarie 1906, spre a ne pronunța asupra cererii făcute de d-l G. C. Nasopol, înregistrată la No. 4 din 10 Ianuarie 1906, prin care cere de a fi înscris ca avocat în

corpul avocaților din acest județ, în baza titlului de licențiat în drept al facultății juridice din București, dovedit aceasta cu certificatul No. 58 din 31 Ianuarie 1905, eliberat de Facultatea de drept din București;

Având în vedere însă că d-l G. C. Nasopol profesează în orașul Ploești comerțul de făinărie, morărie, exploatare de petrol și altele, cu firma comercială înscrisă la Trib. Prahova făcând parte din firma socială C. Nasopol & fii înscrisă în registrul de firme sociale al Trib. Prahova la No. 3 din 4 Februarie 1904, fapt recunoscut și de d-sa înaintea Consiliului;

Având în vedere că, deși legea din Decembrie 1864, pentru organizarea corpului de avocați cât și legea modificatoare din 1884 nu conțin vre-o dispozițiune relativă la incompatibilitatea dintre profesiunea de avocat și cea de comerciant, în cazul când ar satisface celelalte condițiuni din sus menționatele legi;

Având în vedere însă că, legea pentru organizarea corpului din 1864 a fost luată după legea franceză (legea din Ventôse anul XII, decretul și ordonanțele din 1810—1822), care prin ordonanța din 1822 art. 42 declară de incompatibilă profesiunea de avocat cu cea de comerciant (M. D. Dalloz, vol. 5, No. 164, p. 492);

Având în vedere și părerea diferiților autori cari au scris relativ la profesiunea de avocat, precum Boucher d'Argis care zice la pag. 394:

«Nu trebuie de loc ca un avocat să se amestice în afaceri streine profesiunii sale». (Dalloz pag. 492, No. 163);

Având în vedere și diferitele decisiuni date de către Consiliul de disciplină al baroului din Paris, relative la această incompatibilitate dintre profesiunea de avocat și cea de comerciant (Ouvrages sur la profession du barreau par M. Mallot; — idem M. Camus, Furnel, Philippe, Dupin, etc.);

Considerând că această incompatibilitate rezultă și din împrejurarea că demnitatea de avocat prohibă orice fel de reclamă pentru această profesie, precum ar fi publicațiuni, afișări sau alte semne exterioare prin care să se atragă cliențela sau concursul oamenilor de afaceri, pe cât timp comerțul este cu totul din contra, de oare-ce reclama este ceea ce îl face să progreseze;

Considerând că ordinul avocaților aparține prin însărcinarea ce este chemat a îndeplini organizațiunii judecătorești, făcând parte integrată din ea; că de și, în special, în exercițiul profesiunii sale, avocatul aparține corpului din care face parte, dar în raport cu zisa organizațiune judecătorească și în mod general aparține acesteea din urmă;

Având în vedere că, în adevăr, potrivit legii de organizare judecătorească (art. 18) și procedurii civile (art. 65), avocații pot participa la darea sentințelor judecătorești, fie ca procurori, fie ca judecători, și dacă prin art. 73 din legea de organizare judecătorească se declară incompatibilitate între funcțiunea de magistrat și profesiunea de comerciant, urmează a se aplica aceleași reguli și la avocați, cari sunt asimilați magistraților, prin faptul că înlocuiesc pe magistrați în anume cazuri prevăzute în sus menționatele articole;

Considerând că această asimilare rezultă și din art. 52 și următorii din legea de organizare judecătorească de sub titlul I relativ «la condițiunile de capacitate», unde stagiul din avocatură se contează în ocuparea și avansarea diferitelor funcțiuni din magistratura;

Pentru aceste motive, dispune ca d-l G. C. Nasopol, licențiat în drept de la facultatea din București și asociat în firma socială C. Nasopol & fii, înscrisă în registrul de firme sociale al Trib. Prahova la No. 3 din 4 Februarie 1904, să nu fie înscris ca avocat în corpul avocaților din acest județ și prin consecință i se respinge cererea;

Decan (s) C. Emilian

Membrii (ss) Ștefan Niculescu, Gh. C. Dobrescu.

Secretar (s) Dem. V. Paraschivescu

Observație.—Curtea de casație a decis că nici-o lege nu se opune ca un comerciant (era vorba de un comerciant de băuturi spirtoase) să exercite profesia de avocat. Această decizie a fost însă criticată de Directorul nostru, așa cum merită, în t. V a Comentariilor sale de drept civil, p. 448, nota 1. Iată cum se exprimă D-sa în această privință:

«Considerând, ȳice Curtea de casație din Franța, în secții-unite (6 Iulie 1813), că legea, onoarea și religiunea jurământului impun aceluia ce exercită nobila profesiune de avocat, datoria de a examina cu cerșută luare aminte cauzele ce i sunt incredințate, și de a nu le supune tribunalelor de cât atunci când i se par juste și întemeiate». (Pand. Chron., I, anii 1789—1819, p. 140).

«Am reprodus anume, adăogă Directorul nostru, acest frumos considerent, care nu face de cât a reproduce L. 12, § 1, Cod, 3. 1, *De judiciis*, unde se ȳice că avocatul nu trebuie să se însărcineze cu o cauză rea și pentru care nu este nici-o speranță de câștig, *quod improba sit, vel penitus desperata*, pentru a arăta cât de departe suntem, mai cu seamă în țara noastră, de idealul pe care și-l inchipuește cea mai înaltă instanță judecătorească din lumea civilizată. Ce să mai vorbim de nobila și frumoasa misiune a avocatului, atunci când s'a decis că, față cu legile noastre, un avocat poate fi comerciant de băuturi spirtoase. (Cas. rom., S-a I, 14 Maiu 1897, *Dreptul* din 1897, No. 47 și *Curierul Judiciar* din 1897, No. 23; Bulet. Cas. anul 1897, p. 663).

«Numai de nu și ar bea marfa în loc de a o vinde!».

Precum vedem din sentința Consiliului de disciplină a baroului jud. Prahova, acest consiliu, admițând în totul modul de a vedea al Directorului nostru, a pus cu drept cuvint în principiu că un comerciant nu poate exercita profesiunea de avocat. Profesia de avocat este destul de desconsiderată la noi, fără a o scobori și mai jos. Să sperăm că, de astă dată, instanțele judecătorești vor reveni asupra primei lor jurisprudențe și vor admite modul de a vedea al consiliului de disciplină a județului Prahova. Numai astfel baroul va putea fi ridicat la rangul ce trebuie să-l ocupe în ramura judecătorească.

(N. R.)

INFORMAȚII

Rugăm stărnitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu mateă investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.